

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALĂ A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Răspunderea Mirenilor

Sub acest titlu preotul Teodor Iordache publică, în revista săptămânală „Ortodoxia” din București, un articol, în care face câteva foarte potrivite reflecții în legătură cu un mesagiu, adresat de I. P. S. Patriarh Nicodim atât clericilor, cât și credincioșilor intelectuali ai Bisericii noastre ortodoxe române.

Acest mesagiu, pe care dorim să-l cetim cât mai curând în întregime, este cel mai demn răspuns al capului suprem al Bisericii noastre dat tuturor acelor cari se năpustesc asupra Bisericii, învinuind-o de inactivitate și făcând-o numai pe ea — adică ierarhia bisericească — răspunzătoare de tot răul moral ce s'a încuibat în sânul societății noastre.

Scrie Înalt Preasfinția Sa în mesagiul trimis: „Oameni cari nu cunosc ce-i Biserica, din cine se compune ea și cine pregătește candidații la preoție; oameni cari nu știu că și ei fac parte din biserică și deci și ei au, sau merit, dacă trebile bisericii merg bine, sau răspundere, dacă trebile bisericii merg rău, se apucă să critice starea de lucruri și să arunce vina pe alții”.

Iar într'alt loc:

„Nu-i nimic mai primejdios pentru opera Bisericii Domnului, adică pentru opera noastră, a voastră, a tuturor creștinilor, a întregii omeniri care a primit credința lui Hristos, decât concepția că prin cuvântul „Biserică” se înțelege numai clerul, că toata treaba Bisericii trebuie să fie făcută numai de singura clasă osebită de oameni, care poartă numele de cler”.

Iar preotul T. Iordache scrie în reflecțiile cu cari însoțește cele mai de sus: Chiar dacă am admite că observațiile mirenilor cu privire la scăderile clerului sunt juste în parte, nu putem, în interesul adevărului, să nu spunem, că scăderile bisericii sunt și opera laicilor. Cu toții — clerici și mireni — suntem după cum am spus, componenții instituției pe care o numim Biserică. În mod firesc deci trebuie să ne asumăm toți răspunderea unor anumite stări de fapt.

Ce fac — sau mai bine zis — ce-au făcut mirenii de vreo 80 de ani încoace? S'au despărțit și cu trupul și cu sufletul de Biserică. Au considerat credința, așa după cum o spunea mai anii trecuți dela tribuna Camerii un Președinte de Consiliu, o afacere particulară, adică ceva care nu trebuie să angajeze în mod obligatoriu nici Statul, nici pe fiecare individ în parte. Iar acum, când e vorba de răspunderi, cine sunt acuzatorii? Tocmai cei cari au dezertat dela îndatoririle lor de membri activi ai Bisericii, tocmai cei cari au luptat împotriva Bisericii.

Chiar și puținele părți din mesagiul Înalt Preasfințitului Patriarh, cetite în „Ortodoxia”, precum și reflecțiile de sus ale preotului T. Iordache mi-au servit în Dumineca din 26 Octomvrie ca un balsam mângăitor, după unele mici amărăciuni produse de câteva părți din conferința ținută de d-l Ministru al Culturii Naționale și al Cultelor General Radu Rosetti corpului didactic din Arad, Sâmbătă seara după orele 18, în sala festivă a liceului Moise Nicoară.

În ziua de Sâmbătă (25 Oct.) începând cu ora 7 și 55 minute d-l Ministru a vizitat școlile din orașul Arad, iar după masă întreg corpul didactic arădan a fost invitat la o conferință de îndrumări didactice și educative. Sala festivă a liceului a fost arhiplină. Discursul de bineventare a fost rostit de d-l director Ascaniu Crișan. Iar îndrumările privitoare la noua organizare a învățământului și educației tineretului, date de d-l Ministru cu glas limpede și respicat, au fost ascultate cu toată luarea aminte.

În cursul vorbirii d-l Ministru a arătat și câteva scăderi de cari s'a făcut vinovat în trecut corpul didactic. Și în cadrul acestora a amintit și pe preoții-profesori că nici ei nu și-au făcut îndeajuns datoria; „nici ei nu i-au însoțit pe elevi și eleve nici în școală, nici afară de școală”.

Iar în legătură cu o altă ordine de idei, d-l Ministru a spus că și preoții sunt vinovați de scăderea populației în părțile bănățene, pentrucă

deși la oficierea cununiei spun că cei căsătoriți să se înmulțească ca nisipul mării, totuși și familiile lor sunt fără copii.

Iată deci că și de data aceasta ni se fac nouă preoților reproșuri că am purta o vină destul de însemnată și pentru multele scăderi ale învățământului și ale școlii. Și cele auzite de atâția preoți câți erau de față nu s'ar fi schimbat poate într'o mică amărăciune, dacă ei nu știau că este vorba nu de ceva întâmplător și trecător, ci de un întreg sistem de judecată pripită și greșită, care se găsește în spusese zilnice ale atâtor intelectuali și membri ai bisericii noastre și de multe ori și a poporului dela țară. Gânduri nă-răvoase și vinovate, pronunțate prea adeseori în discursuri publice și oficiale împotriva cărora se ridică cu toată demnitatea înaltei direcții ce o ocupă și Înalt Preasfințitul Patriarh.

Răspundem deci și noi: Preoții-profesori au fost între elevi și alătura de ei și în școală și afară, ca și oricare alt profesor, ba poate și mai mult.

Iar la a doua chestiune: *Dacă toți intelectualii români ar avea și în timpurile noastre măcar atâți copii câți au preoții în general, neamul nostru, nici chiar cel din părțile bănățene, n'ar fi atât de mult primejduit.*

Iar ca un factor important în această chestiune nădăjduim că guvernul prezent nu va rămâne la măsurile începătoare de sprijinire a familiei românești (sporul de 500 lei pentru un copil de școală și mai ales pentru un student de universitate este prea puțin încurajator pentru creșterii de familii).

Apoi noi mai credem și toată lumea e de acord că învățământul de toate categoriile are alte scăderi, cu mult mai mari și mai însemnate decât cele câteva greșeli și întrelăsări ale unor preoți. La locul întâi, cum s'a mai amintit și în „Biserica și Școala“, trebuie puse: prea multele schimbări, înșirări și îndrumări date de fiecare nou ministru al școlilor.

Domnul Ministru mai spunea că se va face iarăși o nouă grupare a materiilor de învățământ. Și că la temelia învățământului vor sta 4 materii principale: I. română, istoria literaturii ei, istoria și geografia. De religie nici o pomenire.

Noi credem însă că până când nu va fi pusă din nou, și mai ales în timpurile noastre și după un război sfânt, la temelia școlii și a învățământului de toate gradele, *Religia cu credințele ei stabile și eterne*, el nu va avea temelie solidă și de granit, ci așezarea lui se va clătina ca și până acum și ca tot ce e omenesc și trecător.

Iar în ce privește o acuză mai parfumată a Domnului Ministru, dar privitoare la o chestiune de capitală însemnată în învățământ: *puterea*

exemplului bun pe care trebuie să-l dea fiecare membru al corpului didactic, — că multe Dne și Dșoare profesoare aduc la școală prea multe kilograme de pudră și alte cosmetice și prea multe rochii scurte, să ni se dea voie și adăugăm una și mai păgubitoare și mai de condamnat: obiceiul desgustător și cu tradiții atât de rușinoase pentru femeii de a fuma și umplea de fum și salele profesoriale ale școlilor de fete. Noi știam că Școala este o fiică a Bisericii, o instituție și lăcaș sfințit în care se poate vedea la începutul anului și cu alte ocazii numai fumul de tămâie binemiroitoare și nu în fiecare zi cel plin de otrăvă al ierbii diavolului.

Inchei deci cu scrisul preotului T. Iordache: „Prin urmare, în această contraversă, adevărul nu poate să aibă două fețe. Scăderile bisericii și ale clerului trebuiesc îndreptate prin colaborarea strânsă și egală în eforturi a mirenilor cu ierarhia bisericească.

E timpul ca mireni să caute a ști și a dovedi că și ei sunt, ca și clericii, mădulare ale Bisericii, și nu numai a arunca dela distanță săgeți ce s'ar putea îndrepta împotriva lor înșiși“.

Slujitorii Bisericii sunt gata pentru toate lucrurile bune ale țării și ale neamului, dar așteaptă să fie chemați în mod cinstit și omenos.

Pr. prof. Nicolae Țândrău

Oficiul și Fondul Național pentru ajutorarea familiilor

Nu vă speriați, pentru că nu sunt realizări, ci numai desiderate...

S'a pornit o mare propagandă pe toate căile, pentru încurajarea nașterilor, adică pentru a asigura Țării cetățeni și Neamului vitalitate. Se fac îndemnuri, muștrări, teorii ș. a. și nu se uită a se stabili și vinovății. Nu e rău. Ba chiar e frumos și chiar trebuie. Dar, numai atât nu e destul. Nu te poți mărgini la convingerea, că — pentru a încuraja nașterile — făcând în această direcție propagandă intensă și chiar biciuitoare și usturătoare, ai făcut tot ce trebuia și că, de nereușită, sunt vinovați cutare și cutare!...

De douăzeci de ani încoace, numai îndemnuri căpătăm. Soluții ne trebuie nouă azi.

Așteptăm omul chemat să ni le dea în concret.

Da: n'au copii țărani, n'au meșteșugarii și n'au nici funcționarii. Lipsa de copii la Români nu

se datorește faptului că Românii n'ar iubi copiii. Din contră. Cauzele sunt cu totul altele. Țăranul, fără a cunoaște legile utopice ale lui *Malthus* și ale *neomalthusianismului* modern, n'are copii, pentru că nu i se împartă averea. Meșteșugarul și cei mai mulți funcționari n'au copii, pentru că n'au cu ce să-i crească. Numai rari sunt cei ce n'au copii din motive de... comoditate. De aceea și soluțiile concrete pentru încurajarea nașterilor, vor trebui să fie potrivite fiecărei clase de cetățeni și în raport direct cu cauzele lipsei de copii.

În Nr. 7-8 (pe Iulie-August) al Revistei Teologice din Sibiu, Părintele Prof. Dr. L. Stan dela Academia Teologică din Sibiu, propune câteva soluții foarte sugestive și logice. Ne alăturăm la ele, formulându-le cu date mai concrete și chiar sporindu-le prin a adăuga și altele, în cele de mai jos.

1. Să se introducă obligativitatea căsătoriei religioase, recunoscându-i-se numai acesteia — și nu celei civile — toate efectele de drept.

2. Concubinajul să fie cât mai aspru pedepsit.

3. Să se înființeze „Ajutorul familial” — un oficiu de ajutorare a familiilor, în primul rând a celor cu copii — având un *fond* alimentat din:

a) Impozite asupra celibatarilor: de 25% sau chiar de 50% din salariu și din venitul averii lor particulare, potrivit unui foarte just raport între greutățile unui celibatar, față de acelea ale altuia egal în grad, dar căsătorit.

b) Impozite de 10% din salariul și venitul averii celor *căsătoriți dar fără copii*.

c) Impozite asupra tuturor marilor industrii „a căror înflorire se datorește în cea mai mare parte muncii celor ce-și jertfesc familia, fie renunțând la ea, fie supunându-și-o unor aspre privațiuni, de cele mai multe ori foamei și subalimentării, din cari pricini degenerază neamul”.

d) „Impozite similare asupra tuturor marilor mijloace sau bunuri de producție, ca proprietăți, întreprinderi comerciale, bancare, etc.”

e) „Toate bunurile, cărora nu li se poate stabili un moștenitor legal” sau o rudenie cel mult până în gr. III. cu proprietarul.

f) Jumătate din averea mobilă și imobilă a celor ce mor fără copii.

g) Impozite care să echivaleze cu suma tuturor celorlalte impozite la un loc, asupra bogaților (mari proprietari) cu mai puțin de trei copii.

f) Alte eventuale resurse...

Iată ce ar trebui să se facă din „*Fondul familial*”:

Înainte de toate, să se acorde fiecărui funcționar căsătorit, un spor la salariu, de cel puțin 50% din salariul ce-l are. (Nu e în contradicție cu cele

zise la lit. b) pentru că și când se dă și când se ia, se are în vedere acelaș scop, precum și raportul între greutățile lui față de un celibatar și față de un altul cu copii). Acest spor să fie retras odată cu divorțul, sau decesul soției, pentru aceleași motive. Un exemplu: Un celibatar are un salariu de 10.000 Lei lunar. Iar minus impozitul de 25% ar face 7.500 Lei. Acelaș funcționar, dar căsătorit și fără copii, va avea 10.000 Lei + 50% = 15.000 Lei minus impozitul de 10% (lit. b) deci 13.500 Lei. Ar fi oricum, un raport mai just și mai echitabil între favorurile și sarcinile pe care Statul le dă și le cere cetățenilor. Iar cel ce vrea un spor al nașterilor, va trebui să pornească de aici, dela încurajarea căsătoriilor.

Dar mai departe. Pentru fiecare copil până la șase, să se acorde câte 25% neimpozabile, din salariu, iar dela șase copii în sus, pentru fiecare copil câte o jumătate de salariu (50%), neimpozabilă.

Iată, ca exemplu două salarii de căsătoriți, așa cum le-ar primi la mână (inclusiv sporul de 25% minus 10%):

A. Fără copii	5.000 Lei	B. Fără copii	10.000 Lei
cu 1 copil	6.250 „	cu 1 copil	12.500 „
cu 2 copii	7.500 „	cu 2 copii	15.000 „
„ 3	8.750 „	„ 3	17.000 „
„ 4	10.000 „	„ 4	20.000 „
„ 5	11.250 „	„ 5	22.500 „
„ 6	12.500 „	„ 6	25.000 „
„ 7	15.000 „	„ 7	30.000 „
„ 8	17.500 „	„ 8	35.000 „
„ 9	20.000 „	„ 9	40.000 „
„ 10	22.500 „	„ 10	45.000 „

Modalități similare se vor putea găsi și pentru copiii de țărani și de meșteșugari săraci. Și mai ales acolo vor trebui găsite și aplicate. Pentru că orice s'ar face și ori cum, tot nevoiașii vor avea mai mulți copii și între ei sunt cei mai mulți țărani și foarte mulți modești meșteșugari. Și se va putea acorda, după anumite criterii, ajutoare importante și unice precum și scutiri totale de impozite și diferite alte favoruri. Funcționari cu mai mulți copii vor fi și ei la fel, dintre cei mai modești. Așa încât, sporirea prea mare a salariului lor în raport cu numărul copiilor, să nu sperie pe nimeni. Ar fi cel mai eficace stimulent — și nu imposibil — dela Stat către cetățeni și totodată cel mai bun mijloc de a produce o emulație între familii.

Dar paralel cu aceasta vor trebui luate și măsuri de eugenie, tot așa de eficace, deși îmbunătățind situația materială, ai îmbunătățit în acelaș timp în bună parte și eugenia. Și vor trebui asigurate sporurile de familie în așa fel, încât ele să se mențină și în cazul, când un funcționar tânăr moare, — spre a nu lăsa în urmă o soție și câțiva copilași pe drumuri, cum — durere — am avut

prilejuri să vedem, într'un timp când alții, nevizitați și cu resurse din belșug, primesc dela același Stat pensii viagere aproape fabuloase.

Nu numai cetățenii sunt datori față de Stat, ci și Statul este dator față de cetățenii săi. Dacă cineva se îngrijește să dea țării cetățeni, — să fie ajutat! Salarul de azi al unui funcționar cu 5—10 copii e aproape egal cu al altuia fără copii. Amândoi dau Statului același randament de muncă, dar unul dă în plus și cetățeni, care nu pot fi evaluați în bani, fiindcă sunt neprețuiți.

Trebue ca Statul să se îngrijească a face un echilibru între greutățile și bucuriile cetățenilor. E în interesul Națiunii în prima linie și de aceea conducătorii ei îi poartă răspunderea întreagă în fața viitorului.

Toți au recunoscut — de douăzeci de ani încoace — că la temelia unei Nații stă familia și că de viața și de moartea ei depinde viața și moartea unui Neam. Actualii cărmuitori ai Țării, mai luminați și mai realiști ca cei de ieri, vor avea în plus și neprețuite învățăminte din războiul sfânt ce l poartă și vor putea deci mai ușor să curme un rău, potrivit căruia în Țara asta a fost o vreme, când numai bogații și burlacii au avut acces la bucurii.

Pr. P. Deheleanu

In atențiunea Comitetelor de Colportaj!

A apărut în editura Diecezana:

CALENDARUL creștinului ortodox pe anul 1942

Redactor: Prot. C. MAGIERU

Pe lângă partea calendaristică propriu zisă, cuprinde un foarte bogat și ales material literar: poezii religioase și patriotice, articole și istorioare morale, proverbe, cronici, sfaturi pentru gospodari și gospodine, reguli de igienă, snoave, șematismul Eparhiei, târgurile și o mulțime de ilustrații de tot felul.

Prețul 25 lei.

Iubirea părintească

Cât se naște vlăstarul aștepta', îndată se orânduiește căminul, rolurile se împart, răspunderile se cântăresc, ușurătățile se spulberă și seriozitatea coboară peste frunțile până atunci fără griji; soțul cel tinăr devine tată, se simte eliberat, înălțat. Tată, mamă: cuvinte pline de înțeles, în cari se arată pe scurt toată viața.

Ideea părintească o aflăm în toate cele cerești și pământești. „In numele Tatălui și...”; „Tatăl nostru carele ești...” In Biserica pământească sunt Patriarhii, Sfinții Părinți, Cucernicii Părinți. In fruntea patriei vom găsi conducătorii cari deasemenea

se țin ca și părinți ai poporului. Binefăcătorii publici se vor considera ca și părinți ai săracilor; generalul se va numi tată al soldaților; șeful unei întreprinderi se va intitula patron. Soarele va fi tatăl zilei, tatăl secerișului. Totul e plin de paternitate, fiindcă viața e un joc imens de relațiuni între născuți și născători.

Paternitatea însemnează uitarea de sine, dăruire pentru ceva ce nu aștepti răsplată. Viața și-a fost o înfrângere; toate viețile sunt înfrângeri, fiindcă realul e totdeauna mai jos visului. Partea aceasta însă neizbutită o poți împlini. Ceea ce n'ai avut, cine știe? poate că vor avea ei, copiii. Ceea ce n'ai putut, poate că vor putea ei. N'ai izbutit în viață, așa cum nu izbutesc mulți dintre cei cari pornesc cu bucurie. Viața aceasta însă pe care n'ai nimerit-o, n'o s'o mai pierzi a doua oră; ci, urmașii, n'au s'o piardă și în felul acesta vei mântui din tine ceea ce e mai bun, copia ta scumpă, cel din urmă și hotărâtorul tău caz. „Să-i vad pe ei fericiți” e ceea ce-și zic întruna părinții. Virtutea pe care n'ai avut-o se întâmplă că o rânduiești pentru ei. Nu te-ai respectat pe tine, vei lucra din toate puterile să fie respectați copiii tăi; va fi ca și când ai fi chinuit de remușcări în ei, și virtutea lor îți va părea ca o pocăință, ca o ispășire.

E ceva sfâșietor în acest simțământ de lepădare, de renunțare deplină pe care îl insuflă natura unei ființe spre câștigul altei ființe, atunci când și ființa aceea ar fi dorit fericirea. Se presimte aci stăpânia morții și în același timp veșnicia care totdeauna și totdeauna se avântă. Aci mășori toată amărăciunea și în același timp marea și nesdruncinată nădejde a vieții.

O! ce înșelăciune, ce nălucire, dacă n'ar fi însuși Dumnezeu, Dumnezeu Tatăl, Dumnezeul providență care să lucreze în sentimentul acesta creator, care ne pătrunde inimile și face să se scurgă viața înainte.

Doamne, iubirea e o măreție pe care nu vrei s'o vezi pângărită. E o virtute pe care o altoiești în patimă așa cum se altoiește trandafirul într'un copăcel sălbatec. Fă ca iubirea aceasta să aibă puterea să schimbe în mine vlagă pământului în frumusețe neperitoare,

După A. Sertillanges de Gh. P.

Despre ce să predicăm?

In Dumineca 25 după Rusalii, 16 Noemvrie 1941, să vorbim despre milostenie.

Prin aceea că Fiul lui Dumnezeu s'a făcut om, El a intrat în cea mai strânsă legătură cu noi, încât necazurile, suferințele și durerile noastre sunt în același timp și necazurile, suferințele și durerile Lui, pentru că El a voit a se face întru toate

asemenea nouă (afară de păcat) ca să fie arhiereu (mijlocitor) *milostiv* și *credincios* în cele către Dumnezeu (Evr. 2 v. 17; 4 v. 15). *Mântuitorul* (părintele, fratele și prietenul nostru iubitor) nu ne compătimentează numai din depărtare, atunci când ne vede luptându-ne cu valurile mării agitate de furtună, ci având și El trup simțitor la dureri și încercat de suferință și moarte, este părtaș la soarta noastră. El, care a flămânzit pe pământ, și acum flămânzește în cei lipsiți, suferă în cei neputincioși, cerșește prin săraci, și se simte legat în cei robiți. Fiecare din noi suferă pentru sine, dar *El suferă pentru noi toți* (Mt. 25 v. 35-45).

Dintre toate învățăturile Sale, *Mântuitorul* ne leagă mai mult de suflet: *iubirea* de aproapele și *milostenia*. La judecata cea de apoi sentința de *răsplată* (viața cea vecinică) ori de *osândă* (iadul) nu va fi motivată decât prin *milostenia* făcută ori refuzată. Toate celelalte fapte rămân în umbră pe lângă aceste două. Nimic nu va decide mai cu putere soarta noastră pentru vecinicie decât *sentințutul de milă* ce l-am avut în viață. El ne va încununa și lipsa lui ne va osândi (Mt. 25 v. 34, 41).

Insași judecata cea de apoi nu va fi altceva decât arătarea de *milă* din partea lui Dumnezeu față de unii, și *invârtoșare* necruțătoare față de alții. Cine va fi mai vrednic de mila Lui decât ceice au făcut milostenie, și iarăși, cine va merita mai mult să fie tratat cu necruțare decât cei invârtoșați la inimă și nemilostivi? Deși viața cea vecinică ni se va atribui pentru faptele de milostenie (Mt. 25 v. 34-36; 2. Tim. 4 v. 7-8; Apoc. 22 v. 12), totuși ea ne este dată *în dar* de către mila lui Dumnezeu (Rom. 6 v. 23; Efes. 2 v. 8). Chiar faptele bune ce le săvârșim, *nu sunt dela noi* (2. Cor. 3 v. 5) ci suntem creați pentru ele și *prin har* conduși spre ele de către Dumnezeu (Efes. 2 v. 10; Filip 2 v. 13), singurul care ne poate face să *stăruim* în ele. Astfel, dacă dreptatea lui Dumnezeu ne face părtași de viața cea vecinică, *milostenia este aceea care ne conduce la ea*. În judecata lui Dumnezeu întâlnim dreptatea înfrățindu-se cu mila (Ps. 100 v. 1). Osândirea celor păcătoși se face din *dreptate*; iertarea păcătoșilor din *milă*, iar încununarea dreptilor din *milă* amestecată cu *dreptate*. Numai *din milă* Dumnezeu ne iubește din veci, harul Lui ne întâmpină în această viață, răbdarea Lui se poartă cu așteptare nu numai față de slăbiciunile ci și față de nerecunoștința noastră. Mijlocul cel mai potrivit de a cinsti după cuviință această bunătate divină este de *a o imita*. Fiind părtași la binefacerile lui Dumnezeu și de nemărginita Lui milă, care „ne-a scos din întunec la lumină” (1 Petru 2 v. 9) suntem datorii a fi *milostivi* și *binefăcători* ca Tatăl nostru cel ceresc (Lc. 6 v. 36), răsplătind lui Iisus Hristos pentru sângele și moartea Lui prin bine-

faceri către aceia cari poartă printre noi chipul suferințelor Lui (Mt. 25 v. 45). Faceți milostenie precum și voi ați primit-o. Aceasta e *recunoștința* pe care o așteaptă Dumnezeu dela noi pentru atâtea binefaceri. Aceasta e *jertfa* cerută de milostenia Lui (Evr. 13 v. 16).

În Sf. Scriptură aflăm *două feluri de jertfă* adusă lui Dumnezeu: *sângeroasă*, din animale ucise, pentru a împăca *dreptatea* (mânia) Lui, care urmărește pe păcătoși cu mână înarmată și vrea să-și spele mâinile în sângele lor (Ps. 57 v. 10; 67 v. 2); și *nesângeroasă*, spre cinstirea bunătății Lui (Înțel. Is. Sir. 35 v. 4) poruncită de *mila* Lui, cea blândă și binefăcătoare, care nu vrea ca cineva să piară și care are numai gând de pace (Ier. 29 v. 11). *Dreptatea*, care tună, fulgeră și-și spală mâinile în sângele păcătoșilor, cerea jertfe sângeroase spre a arăta pedeapsa cuvenită fărădelegilor omenești, pe când *mila*, care vindecă rana, întărește pe cel slab și învie pe cel mort, nu are nevoie de jertfe ucise ci de jertfe păstrate pentru viață: săraci hrăniți, neputincioși întăriți, și necăjiți ușurați. În N. T., care este legătura harului și a milei, Dumnezeu cere dela noi mai ales astfel de *jertfe vii*, spunându-ne: „Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de soțul tău, precum și eu am avut milă de tine?” (Mt. 18 v. 33). El vrea ca bunătatea Lui să ne servească de pildă și prin imitarea ei să răsplătim îndurarea Lui față de noi (Mt. 5 v. 7). De aceea Dumnezeu nu va pomeni la judecata de apoi decât faptele de milostenie. Ceice au cinstit mila Lui și în persoana săracilor l-au răsplătit pentru binefacerile Lui, aceia, ca următori credincioși, vor fi chemați la împărtășire cu nemărginita Lui milă (Mt. 25 v. 34). Totașa, Dumnezeu cel pururea milostiv și gata a ierta, nu pedepsește într'atât păcatele cât mai ales *disprețuirea mijloacelor*, date de El pentru ispășirea lor. Aceste mijloace sunt: *iubirea* de aproapele și *milostenia*. Despre *iubire* stă scris că „va acoperi multime de păcate” (1. Petru 4 v. 8), iar despre *milostenie* se spune că ea curăță de păcate precum focul stinge apa (Înțel. Is. Sir. 3 v. 29). De aceea: „Judecata este fără milă pentru cel care n'a dovedit milă. Ci mila biruește în fața judecății” (Iac. 2 v. 13). Cei cu inima invârtoșată și nemilostivi față de suferințele aproapeleului imită fărădelegea Jidovilor, despre cari zice Psalmistul: „Mi-au dat spre mâncare fiere, și în setea mea m'au adăpat cu oțet” (Ps. 68 v. 25).

*

„Milostenia și credința să nu-ți lipsească, înfășură-le pe ele împrejurul grumazilor tăi, și le scrie pe lespezile inimei tale, și vei afla har” (Prov. 3 v. 3).

„Omul milostiv bine face sufletului său; iar cel nemilostiv pierde trupul său“ (Prov. 11 v. 17).

„Calea dreptății și a milosteniei afla-va viață și mărire“ (Prov. 21 v. 21).

„Milă voesc și nu jertfă“ (Osea 6 v. 6; Mt. 9 v. 13; 12 v. 7).

Cărți

Preot Dr. Sofron Vlad: Adevăruri vechi pentru zidire nouă. Tâlcuiri biblice pentru tineret. Tipogr. Arhidiecezană Sibiu, 1941. Pag. 90. Prețul 30 lei.

O carte eșită recent, la Sibiu, în biblioteca „Popasuri duhovnicești“ a Arhiepiscopiei.

Valoarea cărții rezidă în faptul de a fi o armă utilă în mâinile tuturor predicatorilor și mai ales în mâinile educatorilor: preoți, catiheți, profesori, etc.

Ea tratează în lumina concepției creștine subiecte (noțiuni) cari se cer a fi metodic și pregnant tâlcuite pentru mintea și inima tineretului. Dar această carte este o lectură reconfortantă și pentru ori ce creștin, care știe să sacrifice câteva clipe, zilnic, pentru grija sufletului său.

Transcriem din tabla de materii: Iisus Hristos, De ziua M. S. Regelui, Dragostea de neam, Patria, Ziua unirii, Eroii, Cultul mamei, Cultul familiei, Rugăciunea, Credința, Dragostea, Idealul, Fiți desăvârșiți, Munca, Solidaritatea, Suferința, Jertfa, Bucuria, Păcatul, Libertatea, etc.

În total 38 subiecte, tratate cu deplină autoritate, într'un spirit pozitiv, în cadrul unui citat din Noul Testament.

Sunt cuvântări scurte, esențiale, cu efect probat asupra auditorului, întrucât au fost aproape toate rostite de autor, în fața elevilor și a corpului profesoral dela Seminarul pedagogic universitar din Cluj, unde C. Sa părintele-profesor S. Vlad, înainte de a trece în învățământul superior, a deținut, mai mulți ani, cu o competență neegalată, catedra de Religie.

În arena scrisului bisericesc autorul și-a făcut intrarea cu câteva lucrări grele, studii teologice: „Prologul Evangheliei lui Ioan“, „Convertirea Sft. Apostol Pavel“ etc. — cari l-au indicat ca pe un dascăl eminent, pe deplin competent a trece, din învățământul secundar, la catedra de Noul Testament dela Academia Teologică din Oradea-Timișoara.

Socotim a nu fi de prisos să scoatem în relief însăși calitatea pedagogică, indicația inspirată, pe care o încapsulează însuși titlul cărții.

Cartea Părintelui S. Vlad „Adevăruri vechi pentru zidire nouă“ are meritul de a ne arăta cu discreție, că dacă într'adevăr și în mod sincer dorim să ajungem la un echilibru moral, personal și social, atunci n'avem decât să urmăm întreg procesul sufletesc al „Pocăinței“ și al „Credinței“ — adevărurile „vechi“ ale creștinismului, unicele în stare să pună în lucrare germeii împărăției lui Dumnezeu din noi, prin cari viază, crește și se făurește ca o „zidire nouă“ chipul și asemănarea lui Dumnezeu din sufletul nostru, omul cel nou, care să întemeze o societate mai bună, nouă, pe care o visăm și o dorim cu toții.

P. Dabu

Informațiuni

■ **Serbări naționale** avem în 8—9 Nov. 1941. M. S. Regele Mihai I a împlinit în 26 Oct. c. 20 ani. Țara a sărbătorit acest eveniment în ziua Sf. Arhangheli Mihail și Gavril. Cu acest prilej la marea paradă din București au fost decorate drapelurile regimentelor care s'au distins în lupta împotriva bolșevismului.

Trăiască Regele și Armata!

În 9 Nov. c. țara e chemată la plebiscit, ca prin *Da* sau nu, să ratifice opera de guvernământ a d-lui Mareșal I. Antonescu și să consfințească voința de dreptate a Neamului.

Toată Țara la datorie!

■ **Ven. Consiliu Eparhial** a ținut ședință plenară în ziua de 6 Nov. 1941 sub președinția P. S. S. Părintelui Episcop Andrei. La ordinea zilei a fost protestul împotriva Decretului-lege Nr. 40628 din 11 Oct. 1941 prin care s'a dispus, fără să se întrebe autoritatea bisericească în drept, ca toate bunurile școlilor confesionale cu averile lor să fie înscrise la Cartea funduară pe numele Casei Școalelor. Împotriva acestei măsuri, care nu poate fi aplicată, a făcut un referat temeinic d-l Dr. C. Iancu, jurisconsultul Episcopiei.

S'a luat la cunoștință pensionarea funcționarilor consistoriali: P.C. Prot. S. Stana și Pr. A. Părvuși T. Draia, pe data de 1 Nov. 1941; având în vedere că posturile nu sunt încă întregite, s'a intervenit la Minister ca să rămână în funcție până la 1 Apulie 1942, până când se va face publicarea și întregirea acestor vacanțe prin concurs.

În ședința adm. bisericească, ținută în aceeași zi, Pr. Al. Moise din Iermata a fost transferat cu data de 1 Dec. 1941 la Șilindia și Păr. Dr. I. Cociuban adm. parohial din Ineu a fost numit administrator provizor al protopopiatului Ineu,

■ **Hirotoniri.** P. S. S. Părintele Episcop Andrei a hirotonit întru diacon în ziua de 18 Oct. 1941 pe d-l Al. Budai funcționar consistorial și în 4—5—6 Nov. c. întru preoți pe candidații D. Morariu din Șeitin pentru parohia Barațca și Gh. Beleiu din Șicula pentru parohia Gurba.

■ **D-l Gh. Argay** a fost numit paroh al bisericii și superintendent al episcopiei evanghelicoluterane din Arad. Instalarea i s'a făcut Miercuri în 5 Nov. 1941 în prezența reprezentanților tuturor confesiunilor din Arad.

Înainte și-a avut serviciul în Timișoara.

■ **Conferințele catihetice** se țin pe rând în toate protopopiatele. Preoțimea din prot. Șiria și-a ținut adunarea Joi în 30 Oct. la Pâncota, sub președinția P. C. Prot. A. Adamoviciu și în prezența P. C. Prot. C. Turicu consilier ep. După rugăciunea de invocare a Duhului Sfânt, oficiată de Păr. T. Iercoșan-Pâncota, Păr. Gh. Perva din Măsca a predat în școala primară lecția de model „Jertfa lui Avel“, recensată de Păr. I. Titeu-Dud.

Ședința o deschide P. C. Prot. A. Adamoviciu printr'o frumoasă cuvântare despre „Importanța învățământului religios“. Apoi preoții R. Oancea-Sântana, M. Munteanu-Camna, Gh. Perva-Măsca și Dr. L. Cipău-Galșa își citesc referatele asupra temei date de Episcopie despre „Autoritatea și supunerea în învățământul religios“. La discuții iau parte preoții N. Stan-Caporal-Alexa, Gh. Vlădăreanu-Tauf, Em. Căpitan-Galșa și P. C. Prot. C. Turicu, cari stăruie cu toții asupra exemplelor și mijloacelor de dragoste și muncă prin care se înduplecă elevii la ascultare, prin conștiință și nu de frică.

Preoțimea din protopopiatul Buteni și-a ținut conferința catihetică Joi în 6 Nov. la Șebiș. La rugăciunea de chemare a Duhului Sfânt au servit preoții I. Bogdan-Șebiș, Il. Felea-Arad și P. Bejan-Buteni, și a predicat copiii adunați în biserică despre „Porunca a cincea“ Păr. I. Bădescu. În școală Păr. T. Handra a predat copiilor din cl. IV lecția despre „Maica Domnului“; apoi după ce Păr. I. Cosma-Buteni delegat protopopesch deschide ședința, Păr. I. Ionuș-Prunișor citește referatul despre „Metoda predării Catehismului“ și Păr. I. Andrișoiu-Văsoaia tema despre „Autoritate și supunere în educația religioasă“, amândouă bine lucrate. La discuțiile libere au participat preoții: P. Bejan, T. Handra, T. Rusu, I. Ionuș, I. Bădescu, I. Giurgiu, Gh. Rotariu, I. Bogdan, I. Andrișoiu și Il. Felea.

Din referate, ca și din discuții, s'a constatat că în școală se învață multe lucruri grele, dintre care nu Catehismul este cel mai greu. Pentru a da rezultate bune, el trebuie mai întâi învățat foarte bine, apoi predat prin expuneri și prin întrebări,

scurte și precise, astfel ca elevii să rămână în clar cu dogma Bisericii, care mai presus de toate se cere *crezută și trăită*; copiii trebuie dela început să memorizeze bine Credeul și pe baza lui să explice și să documenteze catihetul — cât poate — învățăturile dogmatice pe care le cuprinde, și de care e necesar să ia cunoștință și poporul, de o parte pentru a nu cădea cu ușurință în mrejele sectare sau în indiferentism religios, de altă parte pentru a trece dela instinctul religios la conștiința religioasă.

La tema a doua s'a stabilit că autoritatea este întâi de toate o problemă religioasă, morală și stă în legătură cu personalitatea omului. Autoritatea sau e morală, sau nu există. De altă parte neascultarea e ceva drăcesc în purtarea și înfățișarea omului, iar ascultarea e dela Dumnezeu.

Tot în ziua de 6 c., s'a ținut și conferința catihetică a preoților din protopopiatul Gurahonț.

■ „...**Biete cuiburi păcătoase** ce numai cinstene n'au făcut ideii monahale, bisericii, ori neamului“, așa sunt caracterizate de către redactorul foii „Unirea“ dela Blaj, în Nr. 44/1941, mănăstirile ortodoxe ale Ardealului, distruse în focul prigoanei catolice din veacul al 18-lea.

Biet cap de redactor păcătos. Dar de unde se poate trage o concluzie așa impioasă?... Din istorie, nu!... Căci istoria, studiată cu obiectivitate, ne informează că acele modeste mănăstiri au jucat în trecutul nostru un foarte important rol *cultural, religios și național*.

1. Din acele mănăstiri hulite a pornit mișcarea noastră literară și culturală; în ele încep să se tipărească vechile noastre cărți românești de slujbă bisericească; aci apar scrierile maramurășene (din Peri, Bârsana, Moiseiu) și alte cărți prin cari ne-am păstrat comorile de limbă și lege, — mare binefacere pentru cartea și cultura națională, căci din unitatea religioasă a urmat unitatea de cultură, dela care nu mai era decât un pas până la unitatea politică. Din acele mănăstiri „păcătoase“ au ieșit episcopi vrednici și traducători de cărți sfinte (Ex. Noul Testament dela Bălgrad), cece arată că nu erau tocmai străini de cultură. *Școlile mănăstirești* dela Alba-Julia, Prislop, Vad, Geoagiu, Măgina, Partoș etc. pregăteau, atât cât permiteau împrejurările timpului, dieci, preoți și călugări cu hotărâte roluri dascălești și duhovnicești în viața satelor noastre.

2. Acele mănăstiri ocupate, distruse sau pustiite, au fost cetățile noastre de apărare și susținere a conștiinței creștine; de când au existat, ab antiquo, a saeculis, memoriai huma nam excedente tempora, ele au cultivat viața și pietatea creștină; ele chemau mulțumirile în toată vremea și mai ales „în posturi la pocăință“. În mănăstiri

au fost cele dintâi și toate centrele noastre episcopești până inclusiv în veacul al 18-lea. Ruinele lor plângătoare formează locurile sfinte ale neamului românesc.

3. Mănăstirile au avut și un eminent rol național. Ele au trezit pe Români la o viață istorică conștientă. În puterea lor ne-au ținut ca să nu ne cufundăm în masa cutropitorilor străini. Zidite, înzestrate și dăruite de Domni români (ca Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân, Mihai Viteazul, Const. Brâncoveanu ș. a.), de Vlădici și boieri, populate de călugări cari răscoală țara (cum au fost Sofronie, Visarion, Inochentie, Ioanichie ș. a.) ele au dat lupte pentru revendicarea drepturilor la viață a poporului român, cu nimic mai prejos decât acele de pe premea lui Horea, Tudor și Iancu.

Acei călugări „scandaloși“ cari se adăposteau în acele „scandaloasa monasteriola“ (după concepția iezuită a lui P. P. Aron), aduceau din țările române cărțile românești de învățătură prin mănăstirile bănățene, ardelen și maramureșene, din care apoi se împrăștiu prin toate bisericile și unificau graiul și cultura română cu veacuri întregi înainte de împlinirea unității naționale.

Am mai amintit și cu alt prilej, că după o statistică făcută înainte cu câțiva ani de Părintele S. Stanca, numai pe teritoriul Eparhiei Clujului s'au aflat 95 cărți din veacul al 17-lea și 636 cărți bisericesti din veacul al 18-lea tipărite la București, Râmnic, Târgoviște și Iași. Cu toată năvala și prigoana asupra lor cari ne-au distrus biserici și mănăstiri cu sute și mii de cărți, totuși în zilele noastre se află în 300 biserici ortodoxe peste 700 cărți din Principatele române. Dar câte se mai află în celelalte Eparhii și biserici ardelen, maramureșene, crișene și bănățene?...

Iată păcatele bietelor noastre mănăstiri: și-neau legătura cu frații de peste hotarele și vămile de atunci și purtau focul sacru al dragostei de Dumnezeu, de limbă și lege peste întreagă vatra neamului.

Cât privește acele „elemente nevrednice“ care s'au urcat pe scaunul vârhovnicului Petru, înțelegem „că una-i impecabilitatea și una-i infalibilitatea cari încep una lângă alta în aceeaș persoană“. Dar nu înțelegem cum se împacă *pecabilitatea* recunoscută a papei cu infalibilitatea (pe care noi nu i-o recunoaștem) în aceeaș persoană...

Iată un lucru ce nu-l înțelegem și de care nu mai pot râde nici „curcile uniților“ (de cari se pomenește în acea „seamă de încreștări“ ale „Unirii“).

Nr. 5116/1941.

Ordin

pentru serviciile divine speciale din post.

Reamintim tuturor P. C. Preoți că *în decursul postului de pregătire pentru Nașterea Domnului, ce începe în 15 Noemvrie a c. sunt datori a sluji următoarele servicii divine speciale:*

Miercuri, după amiazi, Paraclisul Maicii Domnului; iar

Vineri, după amiazi, Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos.

Arad în 4 Noemvrie 1941.

† Andrei
Episcop.

Nr. 5051/1941.

Comunicat

P. C. Părinți Protopopi sunt invitați să participe la ședințele Consiliului de Colaborare al plășilor.

În acelaș timp sunt preveniți, că acele Comisii nu au căderea de a hotărî în chestiuni ce cad numai în competența organelor bisericesti.

Arad, la 1 Noemvrie 1941.

† Andrei
Episcop.

Prot. Caius Turicu
consilier ref. eparhial.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de *canonarh (crâșnic, sfăt.)* al bisericii catedrale ort. rom. din Arad, se publică concurs cu termen de 30 de zile socotite dela prima publicare.

Reflectanții trebuie să fie de cel mult 30 de ani etate, cu cel puțin 4 clase primare, cu diplomă dela Școala de cântăreți bisericesti din Arad, să cunoască la perfecție melodia cântărilor bisericesti din Eparhia Aradului.

Cererile vor fi adresate consiliului parohial ort. rom. Arad și trimise oficiului parohial ort. rom. Arad, Str. Meșianu 16. La cerere se vor anexa: actul de naștere dela oficiul stării civile, actul de botez dela oficiul parohial, certificatul școlar, diploma de cântăreț bisericesc, dovada că are vârsta de minimum 21 ani și că a satisfăcut legii de recrutare, actul de căsătorie civilă și actul de căsătorie bisericescă (dacă este căsătorit), actele de naștere dela oficiul stării civile și actele de botez dela oficiul parohial pentru copii (dacă are).

Retribuțiunea canonarhului este: salariul de cântăreț din bugetul statului dela data când Ministerul Cultelor va ordonanța salariul, întregirea din bugetul parohiei Arad, locuință, 2 st. lemne defoc anual, parte din stole.

Din ședința consiliului parohial ort. rom. din Arad, ținută la 30 August 1941.

Nicolae Stanciu
notar.

Protopop Florea Codreanu
președinte.

Nr. 4304/1941. Aprobata în ședința Consiliului Eparhial dela 26 Septemvrie 1941.

† Andrei
Episcop.

Sava Tr. Seculin
consilier, referent eparhial.